

TIPURI DE REZULTATE ALE ACTIVITĂȚILOR ȘTIINȚIFICE

T 63

Autori: Gheorghe Cuciureanu, Nelly Țurcan, Elena Ungureanu, Alfreda Roșca, Igor Cojocaru, Ion Holban, Vitalie Minciună, Rodica Cujba, Mihail Guzun, Irina Cojocaru, Ion Coșuleanu, Mihai Grecu, Victor Cernăuțeanu, Viorica Botnaru, Andrei Rusu

Studiu inițiat în cadrul proiectului de cercetare al Institutului de Dezvoltare a Societății Informaționale „**Dezvoltarea suportului informațional pentru efectuarea studiilor scientometrice în Republica Moldova (InfoScientic)**” (2013-2014), cifrul proiectului 13.817.18.05A (www.idsi.md/infoscientic), și continuat în cadrul proiectului „**Platforma pilot pentru asigurarea evaluării calității și vizualizarea conținutului științific digital din RM (SCIFORM)**” (2015-2018), cifrul proiectului 15.817.06.13A (<https://idsi.md/sciform>)

Lucrarea a fost recomandată pentru publicare de Consiliul Științific al Institutului de Dezvoltare a Societății Informaționale (proces-verbal nr. 1 din 14.02.2018)

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Tipuri de rezultate ale activităților științifice / Gheorghe Cuciureanu, Nelly Țurcan, Elena Ungureanu [et al.]; Inst. de Dezvoltare a Soc. Informaționale. – Chișinău: Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale, 2018. – 44 p.: tab.

Bibliogr.: p. 45-46 (36 tit.). – 50 ex.

ISBN 978-9975-3220-2-7

001.891

T 63

CUPRINS

INTRODUCERE	4
1. DEFINIREA TIPURILOR DE REZULTATE ȘTIINȚIFICE.....	5
1.1. Aspecte metodologice ale definirii tipurilor rezultatelor științifice	5
1.2. Tipurile rezultatelor științifice și descrierea acestora	7
2. CLASIFICĂRI ALE REZULTATELOR ACTIVITĂȚII DE CERCETARE-DEZVOLTARE	25
2.1. Clasificarea rezultatelor conform modului de publicare / diseminare	25
2.2. Clasificarea rezultatelor sub formă de obiect fizic / produs (altele decât publicațiile)	34
2.3. Clasificarea rezultatelor conform modului de protejare a proprietății intelectuale.....	40
CONCLUZII.....	42
BIBLIOGRAFIE	43

INTRODUCERE

Scopul studiului este de a stabili tipurile rezultatelor științifice care pot fi obținute în urma executării proiectelor / programelor de cercetare-dezvoltare.

Sarcinile urmărite au inclus:

- studierea experienței internaționale în domeniul definirii tipurilor rezultatelor științifice;
- stabilirea aspectelor metodologice de definire a tipurilor rezultatelor științifice și de delimitare a acestora de alte rezultate ale activității de cercetare-dezvoltare;
- alcătuirea listei tipurilor rezultatelor științifice;
- elaborarea / redactarea definițiilor pentru tipurile de rezultate și constituirea unui glosar al tipurilor rezultatelor;
- stabilirea clasificărilor rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare.

Necesitatea definirii tipurilor de rezultate științifice care pot fi obținute în urma executării proiectelor / programelor de cercetare-dezvoltare este determinată de lipsa unor materiale metodologice pentru formularea rezultatelor științifice obținute în Republica Moldova, de obligația de a evalua și a clasifica rezultatele activității de CDI și a facilita procesul de raportare. Indicarea rezultatelor științifice a proiectelor este solicitată în mai multe cazuri: la elaborarea propunerii de proiect, la raportarea executării proiectului, la încheierea contractului de finanțare și planificarea pentru anul următor, la înregistrarea raportului final al proiectului la concursuri și alte genuri de raportări. Actualmente nu se face o clasificare și o evidență a rezultatelor științifice, ele fiind prezentate în funcție de înțelegerea celui care completează documentele, deseori referindu-se nu la rezultatul propriu-zis, ci la procesul de cercetare. De aceea se înregistrează cazuri când unul și același rezultat este prezentat în mai multe feluri (sau de mai multe ori sub diferite denumiri) ori rezultate diferite se atribuie la același tip.

Existența unor tipuri prestabilite de rezultate științifice ar fi folositoare nu doar pentru persoanele care completează documentele și rapoartele, dar și pentru evidența rezultatelor (prelucrarea automatizată), pentru facilitarea analizei acestora, clasificarea lor, luarea unor decizii fundamentate în domeniul cercetare-dezvoltare. În acest sens, eventuali beneficiari ai documentului sunt cercetătorii științifici, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare (în procesul de semnare a contractelor de finanțare și raportare, la organizarea concursurilor, monitorizarea și evaluarea realizării proiectelor), Agenția Națională pentru Asigurarea Calității în Educație și Cercetare (la evaluarea rezultatelor științifice obținute de cercetători individuali și organizații), Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Republicii Moldova (la înregistrarea rapoartelor finale ale proiectelor), Ministerul Educației, Culturii și Cercetării și alți actori implicați în evaluarea rezultatelor proiectelor de cercetare-dezvoltare.

În baza considerentelor de mai sus, s-a încercat clasificarea rezultatelor științifice luând în calcul aspectele metodologice privind definirea și gruparea corectă a acestora, evidențierea specificului, prevenirea dublării și facilitarea procesului de selectare a tipului dorit din glosarul prezentat.

1. Definirea tipurilor de rezultate științifice

1.1. Aspecte metodologice ale definirii tipurilor rezultatelor științifice

Documentul își propune să definească tipurile de rezultate științifice obținute în procesul de executare a proiectelor/programelor indiferent de modul în care aceste rezultate au fost publicate și / sau promovate. Conform datelor din diferite surse ale literaturii de specialitate, termenul „**rezultat științific**” poate fi considerat un produs al activității de cercetare care conține un ansamblu sistematic de cunoștințe și / sau soluții noi despre natură, societate și gândire într-un anumit domeniu al cunoașterii, a fost obținut în urma identificărilor, descrierilor, observațiilor, investigațiilor experimentale, explicațiilor etc. și înregistrat pe orice operator de transport date. Rezultatul științific în sens larg este un fragment din sistemul de cunoștințe și/sau efectul obținut în urma aplicării cunoștințelor, iar în sens mai restrâns – este rezultatul activităților de cercetare-dezvoltare obținut prin diferite metode științifice.

În sensul prezentului document, **rezultatul științific** are următoarele caracteristici de bază, după care poate fi deosebit:

- este selectat din arsenalul de termeni cunoscuți în literatura de specialitate;
- este specific domeniului cercetare- dezvoltare- inovare;
- este definit univoc și delimitat de alți termeni;
- este specific, corect și nu provoacă confuzii;
- este argumentat și aprobat prin mijloace științifice;
- reprezintă un progres în procesul de cunoaștere.

Principala cerință pentru definirea unui rezultat științific este *noutatea științifică*, care reprezintă cunoștințe noi, dobândite în procesul cercetărilor fundamentale, aplicative, sau a elaborărilor/lucrărilor experimentale într-un anumit domeniu de activitate. Cercetarea-dezvoltarea se deosebește de alte domenii înrudite prin existența unui element semnificativ de noutate și eliminarea unei incertitudini științifice sau tehnice (Manualul Frascati, 2002).

În literatură și în actele naționale și internaționale care reglementează sistemele de cercetare-dezvoltare nu există o clasificare univocă și o delimitare distinctă a rezultatelor științifice propriu-zise de modul de protejare sau publicare a acestora. Noutatea științifică este prezentată sub formă de descoperiri, invenții, brevete, mărci comerciale, propuneri de raționalizare, produse noi sau îmbunătățite, tehnologii, procese administrative sau de producere, structuri organizaționale, de producere, know-how, concepte, noțiuni, abordări științifice, documente (standarde, recomandări, ghiduri, metode, instrucțiuni ș.a.), rezultate ale cercetării de piață etc.

De exemplu, conform cadrului legislativ din România, rezultatele din cercetare-dezvoltare se clasifică în 8 categorii, care se referă la diferite aspecte ale rezultatelor (produse, obiecte de proprietate intelectuală etc.):

- 1) documentații, studii, lucrări;
- 2) planuri, scheme;

- 3) tehnologii;
- 4) procedee, metode;
- 5) produse informatice;
- 6) rețete, formule;
- 7) obiecte fizice/produse;
- 8) brevete de invenție/altele asemenea (Ordinul nr. 3845, 2009).

Or noi considerăm, în sensul prezentului document, că rezultatul științific este noutatea științifică stabilită în urma procesului de cercetare-dezvoltare, indiferent de evoluția și materializarea ulterioară a acestuia. Din aceste considerente, noi propunem să delimităm rezultatul științific care se obține în urma investigațiilor științifice de alte rezultate ale activității de cercetare-dezvoltare, care reprezintă:

- 1) modalități de diseminare/publicare a rezultatelor științifice (articole, monografii, comunicări la conferințe etc.);
- 2) modalități de protejare a rezultatelor științifice (brevete și alte obiecte de proprietate intelectuală);
- 3) modalități de materializare a rezultatelor științifice (prototipuri, baze de date, instrumente ș.a.).

Această delimitare este uneori dificil de făcut, însă este esențială pentru a caracteriza în timp real procesul de cercetare-dezvoltare, de a cuantifica rezultatele. Drept exemplu poate servi elaborarea unei baze de date. Dacă la elaborarea unei baze de date s-a demonstrat corectitudinea / incorectitudinea unor principii teoretice și ipoteze, atunci valoarea sa științifică este evidentă. Dacă însă baza de date nu oferă posibilitatea demonstrării / infirmării anumitor principii și ipoteze – nu există rezultat științific. În același timp, în lipsa bazelor de date corespunzătoare, dar a existenței altor modalități de verificare a unor principii și ipoteze (de ex., prin alte instrumente) – rezultatul științific poate fi scos în evidență. În acest sens, putem concluziona ca baza de date servește ca un instrument pentru obținerea unui rezultat științific, însă crearea ei nu poate fi considerată ca un rezultat științific.

Rezultatele oricărei cercetări științifice pot fi clasificate și ierarhizate. Nivelurile inferioare ale ierarhiei sunt rezultatele științifice primare, cele care constituie punctul de plecare pentru cercetare, în general. Nivelurile intermediare ale rezultatelor științifice pe de o parte pot fi considerate finale pentru anumite tipuri de cercetări, pe de altă parte pot fi inițiale pentru nivelurile ierarhice superioare. Nivelul superior al ierarhiei se consideră acele rezultate care propun soluții la o problemă sau sarcină științifică. De regulă, un proiect/program trebuie să se finalizeze cu rezultate științifice clasificate la nivelul superior al ierarhiei.

Este foarte important ca rezultatele cercetării științifice să aibă la bază o documentare minuțioasă, să fie obținute în condiții și cu metode credibile, aprobate științific, să fie totalmente respectată etica cercetătorului în conformitate cu cerințele Cartei Europene a Cercetătorului și Codului de Conduită pentru Recrutarea Cercetătorilor, document oficial ale UE la care Republica Moldova a aderat la 1 decembrie 2011. Este necesară referința la toate sursele științifice analizate în procesul de lucru, luarea în considerare a nivelului actual la care se află cercetarea în domeniul respectiv și

perspectivele de dezvoltare a acestuia. Doar astfel rezultatele cercetării pot fi clasificate și atribuite unui anumit tip.

Pentru o aplicabilitate mai mare a tipurilor de rezultate științifice este necesar ca acestea, pe de o parte, să fie suficient de generalizate, ca să includă toată varietatea de rezultate științifice concrete ce reies din activitatea de cercetare-dezvoltare, iar pe de altă parte – să țină seama de specificul diferitor domenii ale științei, care se reflectă și în rezultatele obținute. Din aceste considerente, o listă utilă și acceptată de tipuri de rezultate științifice trebuie să fie consultată cu comunitatea științifică și cu factorii de decizie.

1.2. Tipurile rezultatelor științifice și descrierea acestora

La definirea tipurilor de rezultate s-a luat în considerație necesitatea ca:

- orice rezultat științific obținut în cadrul cercetărilor științifice să poată fi încadrat în tipurile definite;
- același rezultat științific să nu poată fi încadrat la mai mult de un tip dintr-o clasificare, adică să nu fie o formulare ambiguă;
- același rezultat poate fi inclus în clasificări diferite în funcție de înțeles (de ex., nomenclatorul poate fi rezultat științific, dacă reprezintă o noutate, dar poate fi și o publicație, care redă rezultatul respectiv).

În urma cercetărilor au fost stabilite următoarele tipuri de rezultate, conform tabelului 1.

Tabelul 1. Tipurile de rezultate științifice ale proiectelor de cercetare-dezvoltare

Nr.	Denumirea tipului de rezultat științific			Definiția	Sursa
	în română	în rusă	în engleză		
1.	ABORDARE (ABORDAREA PROBLEMEI)	подход (подход к изучению проблемы)	approach (approach to the problem)	Metoda logică utilizată în tratarea unei teme, studierea unei probleme.	http://www.thefreedictionary.com/approach
2.	ALGORITM	алгоритм	algorithm	1. Sistem de reguli, simboluri și operatori pentru efectuarea oricărui tip de calcule logice sau matematice. 2. Suită de raționamente sau operații având ca scop rezolvarea unor probleme.	http://dexonline.ro/definitie/algorithm
3.	AREAL	область	area	Zonă de răspândire a unui fenomen.	http://dexonline.ro/definitie/areal
4.	ARHITECTURĂ	архитектура	architecture	Structura sau proiectare a ceva (de ex.: designul sau structura unui sistem informatic; metodă de proiectare și construcție).	http://www.thefreedictionary.com/architecture
5.	ASPECT	аспект	aspect	Modul în care o problemă, idee etc. poate fi luată în considerare; punct de vedere.	http://www.thefreedictionary.com/aspect
6.	BAZE	основы	bases	Ipoteze fundamentale care reprezintă un fundament pentru a dezvolta, calcula sau explica ceva.	http://thesaurus.babylon.com/
7.	CADRU	рамки	framework	Set de ipoteze, concepte, valori și practici care constituie un mod de examinare (cercetare) a realității.	http://www.thefreedictionary.com/framework
8.	CARACTERISTICĂ	характеристика	characteristic	Proprietate măsurabilă sau o calitate deosebită, tipică etc.	http://thesaurus.babylon.com/

9.	CATALIZATOR	катализатор	catalyst	Substanță care provoacă sau accelerează o reacție chimică fără ca ea însăși să fie afectată.	http://www.thefreedictionary.com/catalyst
10.	CATEGORIE	категория	category	Noțiune fundamentală și de maximă generalitate care exprimă proprietățile și relațiile esențiale și generale ale obiectelor și fenomenelor realității.	http://dexonline.ro/definitie/categorie
11.	CERINȚE	требования	requirements	Condiție, standard (de ex.: cerințe tehnice pentru produs).	
12.	CLASĂ	класс	class	Set, colecție, grup sau configurație care conțin părți având anumite atribute sau trăsături comune; un gen sau categorie; categorie taxonomică de nivel ierarhic inferior.	http://www.thefreedictionary.com/class
13.	CLASIFICARE	классификация	classification	Grupare a subiectelor similare sau conexe, separare a subiectelor eterogene, nerelevante și aranjare a grupurilor de rezultate în succesiuni logice și utile.	IFLA, 2011
14.	CLUSTER	кластер	cluster	Grup de elemente identice sau similare adunate împreună.	http://www.thefreedictionary.com/cluster
15.	COD	код	code	Algoritm care descompune o problemă într-un număr de etape mai simple, pentru o rezolvare mai ușoară [Florian, 2008]. Mecanism biochimic prin care se înregistrează, se conservă și se transmite informația ereditară (<i>cod genetic</i>).	DBȘI, 2013 http://dexonline.ro/definitie/cod
16.	COMPOZIȚIE	состав	composition	1. Totalitatea elementelor care alcătuiesc o unitate, o substanță, un corp etc.; structură. 2. Compus, amestec, substanță compusă din diferite elemente (de ex.: <i>compoziție chimică</i>).	http://thesaurus.babylon.com/

17.	COMPUS	состав	compound	Combinăție de două sau mai multe elemente sau părți (de ex., în chimie: o substanță care conține atomi a două sau mai multe elemente chimice, menținute împreună prin legături chimice).	http://www.thefreedictionary.com/compound
18.	CONCEPȚIE	концепция	conception	Idee abstractă sau generală dedusă sau derivată din cazuri specifice.	http://thesaurus.babylon.com/
19.	CONCEPT	концепция, понятие	concept	Idee bine precizată, care derivă dintr-un model teoretic dat și care furnizează un mod de abordare a lumii.	Cojocaru, 2010, p. 128
20.	CONDIȚII	условия	conditions	Împrejurările în care se petrece un fenomen.	http://dexonline.ro/definitie/condi%C8%9Bie
21.	CONFIGURAȚIE	конфигурация	configuration	Un anumit mod de organizare a unui număr de elemente separate.	http://www.thefreedictionary.com/configuration
22.	CONSTRUCT	конструкция	construct	Idee abstractă sau generală dedusă sau derivată din cazuri specifice; un concept, modele, sau o idee schematică.	http://www.thefreedictionary.com/construct
23.	CORELAȚIE	корреляция	correlation	Relație cauzală, complementară, paralelă sau reciprocă, în special o concordanță structurală, funcțională sau calitativă între două entități comparabile.	http://www.thefreedictionary.com/correlation
24.	CRITERIU	критерий	criterion	Punct de vedere, principiu, normă pe baza cărora se face o clasificare, o definire, o apreciere.	http://dexonline.ro/definitie/criteriu
25.	CRONOLOGIE	хронология	chronology	Determinarea secvenței temporale reale a evenimentelor din trecut.	http://thesaurus.babylon.com/

26.	DATE	данные	data	1. Informații faptice, în special, informații organizate pentru analiză, utilizare rațională sau pentru a lua decizii. 2. Valori derivate din experimente științifice.	http://www.thefreedictionary.com/Data
27.	DERIVAT	производная	derivative	Termen, idee etc., care se bazează pe sau este derivată dintr-un alt termen, idee etc. din aceeași clasă (de ex., în matematică: rezultatul diferențierii matematice).	http://www.thefreedictionary.com/derivative
28.	DESCRIERE	описание	description	Prezentarea ordonată a circumstanțelor unei probleme pentru o înțelegere clară și completă despre cele raportate.	http://www.onlinedics.ru/slovar/fil/o/opisanie.html
29.	DIAGNOZĂ (DIAGNOSTIC)	диагностика	diagnosis	Identificarea naturii sau cauzei unui fenomen pe baza descrierii stării sale prezente.	http://thesaurus.babylon.com/
30.	ECUAȚIE	уравнение	equation	Situație sau problemă în care un număr de factori trebuie luate în considerare (de ex., în matematică: relație matematică între mai multe mărimi cunoscute și necunoscute, valabilă numai pentru anumite valori ale mărimilor necunoscute; în chimie: reprezentare simbolică a reacțiilor chimice cu ajutorul formulelor și simbolurilor chimice).	http://www.thefreedictionary.com/Equation http://dexonline.ro/definitie/ecua%C8%9Bie
31.	EȘANTION	выборка	sample	Porțiune sau un segment care este reprezentativ pentru un întreg. Entitate reprezentantă a unei clase; specimen.	http://www.thefreedictionary.com/sample
32.	FACTOR	фактор	factor	Element, condiție, împrejurare care contribuie în mod activ la o realizare, rezultat sau proces.	http://www.thefreedictionary.com/factor ; http://dexonline.ro/definitie/factor

33.	FAPT	факт	fact	Cunoștințe (sau informație) bazate (-ă) pe evenimente reale.	http://www.thefreedictionary.com/Fact
34.	FENOMEN	феномен	phenomenon	1. Manifestarea exterioară a esenței lucrurilor și proceselor. 2. Proces, transformare, evoluție din natură și din societate.	http://dexonline.ro/definitie/Fenomen
35.	FORMĂ	форма	form	Categorie care desemnează structura internă și externă a unui conținut, modul de organizare a elementelor din care se compune un obiect sau un proces.	http://dexonline.ro/definitie/form%C4%83
36.	FORMULĂ	формула	formula	Enunț precis al regulii de urmat pentru efectuarea unei anumite operații; expresie precisă, generală și invariabilă a unei idei, a unei relații, a unei legi etc. (care se poate aplica mai multor cazuri particulare).	http://dexonline.ro/definitie/formula
37.	FUNȚIE	функция	function	1. Set de operațiuni prin care se manifestă viața organică, fizică și socială. 2. Activitatea, rolul unui obiect în cadrul unui sistem din care face parte. 3. Manifestarea exterioară a proprietăților unor elemente și părți dintr-un anumit sistem.	http://www.onlinedics.ru/slovar/fil/f/funksija.html
38.	FUNDAMENTA-RE	обоснование	argumenta-tion	1. Punerea unei baze temeinice pentru o idee, o teorie, un program etc. 2. Stabilirea, consolidarea; demonstrarea cu argumente științifice a unei idei, teorii etc.	http://dexonline.ro/definitie/fundamenta

39.	GEN	род	genus	Categorie taxonomică clasată mai jos de familii și deasupra unei specii, care desemnează un grup de specii care se presupune că sunt strâns legate și, de obicei, posedă caracteristici similare.	http://www.thefreedictionary.com/genus
40.	GENOTIP	генотип	genotype	1. Constituția ereditară a unui organism reprezentată de totalitatea fondului de gene prezent în genomul său. 2. Totalitatea proprietăților ereditare ale unui organism.	http://dexonline.ro/definitie/genotip
41.	IDEE	идея	idea	Principiu, teză cuprinzătoare, teză fundamentală, concepție, gândire, fel de a vedea.	http://dexonline.ro/definitie/idee
42.	INDICAȚIE	индикация показания	indication	Îndrumare, lămurire, recomandare, indiciu, informație.	http://dexonline.ro/definitie/indica%C8%9Bie
43.	INDICATOR	индикатор, показатель	indicator	1. Expresie numerică cu ajutorul căreia se caracterizează cantitativ un fenomen social-economic din punctul de vedere al compoziției, structurii, schimbării în timp, al legăturii reciproce cu alte fenomene etc. 2. Factor sau variabilă cantitativă sau calitativă care oferă o modalitate simplă și sigură de măsurare a realizării, pentru a reflecta schimbările legate de o acțiune sau pentru a ajuta la evaluarea performanței unui actor al procesului de dezvoltare.	http://dexonline.ro/definitie/indicator Glossary of Key Terms in Evaluation and Results Based Management

44.	INDICE	индекс	index	Fapt, indicație care, sub forma unui număr, a unei formule sau a unei expresii, înfățișează aspectul unui fenomen, al unei acțiuni, al unei situații etc.	http://dexonline.ro/definitie/indice
45.	INTERDEPENDENȚĂ	взаимосвязь, взаимозависимость	Interdependence	1. Legătură și condiționare reciprocă între obiecte, fenomene, procese etc. 2. Totalitatea formelor de legătură dintre obiectele și fenomenele naturii, ale societății și ale gândirii.	http://dexonline.ro/definitie/interdependen%C8%9B%C4%83
46.	INTERPRETARE (ELUCIDARE)	толкование, интерпретация, разъяснение	Interpretation, elucidation	Comentare, explicare, elucidare, exegeză istorică, filologică, științifică a unui text, fenomen, fapt etc.	http://www.thefreedictionary.com/interpretation
47.	INVENTAR	опись	inventory	Document, listă, raport detaliat în care sunt trecute și evaluate, sub aspect cantitativ și valoric, toate mijloacele, obiectele, faptele etc., mai ales pentru studiul periodic al acestora.	http://www.thefreedictionary.com/inventory

48.	IPOTEZĂ	гипотеза	hypothesis	<p>1. Un model construit numai în limbaj natural sau și cu ajutorul limbajului matematic care încearcă să surprindă calitativ sau cantitativ desfășurarea unui eveniment, să prevadă existența unui obiect, proprietate sau proces, în realitate sau într-un spațiu conceptual fie el formal sau artistic.</p> <p>2. Presupunere, enunțată pe baza unor fapte cunoscute, cu privire la anumite (legături între) fenomene care nu pot fi observate direct sau cu privire la esența fenomenelor, la cauza sau la mecanismul intern care le produce; presupunere cu caracter provizoriu, formulată pe baza datelor experimentale existente la un moment dat sau pe baza intuiției, impresiei etc.</p> <p>Ansamblul proprietăților date într-o demonstrație și cu ajutorul cărora se obțin noi propoziții (de ex., matematică).</p>	<p>http://thesaurus.babylon.com/ipotez%C4%83?&tl=</p> <p>http://dexonline.ro/definitie/ipoteza</p>
49.	LEGE	закон	law	<p>Modificare cu caracter regulat care se produce într-un fenomen, într-un proces etc., exprimând esența lui.</p> <p>Generalizare care descrie fapte și evenimente care se repetă în natură.</p>	Dicționar enciclopedic, 2008
50.	LEGITATE	Закономерность	legitimacy	<p>1. Însușire a fenomenelor de a se desfășura în conformitate cu anumite legi (obiective).</p> <p>2. Ansamblul legilor din natură, din societate și din gândire.</p>	http://dexonline.ro/definitie/legitate

51.	LIMBAJ DE PROGRAMARE	язык программирования	programming language	Limbaj artificial creat cu scopul de a exprima operații care pot fi efectuate de un calculator, furnizând instrucțiuni care pot fi prelucrate și executate de acesta [Anghel, 2010]. Vezi și PROGRAM.	DBȘI, 2013
52.	LISTĂ	список	list	Înșirare, într-o anumită ordine, a unor nume de persoane sau de obiecte, a unor date etc.	http://dexonline.ro/definitie/list%C4%83
53.	LOT	партия	lot	Grup de obiecte sau de ființe cu trăsături comune.	http://dexonline.ro/definitie/lot
54.	MECANISM	механизм	mechanism	1. Mod obișnuit de a acționa pentru a atinge un scop. 2. Succesiunea etapelor dintr-o reacție chimică. 3. Sistem tehnic alcătuit din mai multe piese mobile și fixe care sunt angrenate între ele, astfel încât unele elemente mobile, transmitând forțele de la elementul conducător la elementele conduse, pot antrena mișcarea acestora.	http://www.thefreedictionary.com/mechanism http://dexonline.ro/definitie/mecanism http://thesaurus.babylon.com/
55.	MEDIU	среда	environment	1. Combinația condițiilor fizice externe, care afectează și influențează creșterea, dezvoltarea, comportamentul, și supraviețuirea organismelor. 2. Substanță solidă, lichidă sau gazoasă, câmp electromagnetic sau gravitațional etc. în care se desfășoară fenomenele fizice.	http://dexonline.ro/definitie/mediu

56.	METODĂ	метод	method	Mijloc sau mod de proceduri utilizate, în special, un mod regulat și sistematic pentru a realiza ceva (de ex., în medicină: o tehnică sau procedură pentru producerea unui efect dorit, cum ar fi o procedura chirurgicală, un test de laborator, sau o tehnică de diagnostic).	http://www.thefreedictionary.com/Method
57.	METODOLOGIE	методология	methodology	Sistem de metode și principii utilizate într-o anumită disciplină.	http://www.thefreedictionary.com/Methodology
58.	MIJLOC	средство	means	Mod de a acționa sau de a face ceva pentru a atinge un anumit scop; metodă; procedeu; manieră. Sinonime: <i>mod, modalitate</i> .	NODEX, 2002 http://www.thefreedictionary.com/mode
59.	MODEL	модель	model	Descriere schematică sau o reprezentare a ceva, în special, un sistem sau un fenomen, care ține seama de proprietățile lui și este utilizat pentru studierea caracteristicilor acestuia. Cadru conceptual sau o teorie care explică un fenomen și permite să se facă predicții despre un proces.	http://www.thefreedictionary.com/Model
60.	MODUL	модуль	module	Parte a unui program care realizează o funcție specifică și poate fi utilizată separat sau în combinație cu alte module ale aceluiași program.	http://www.thefreedictionary.com/Module
61.	NIVEL	уровень	level	Stadiu, grad de pregătire, de dezvoltare, treptată a calității, indice al cantității (de ex: în chimie: valoarea intensivă a unei mărimi în raport cu o valoare de referință).	http://dexonline.ro/definitie/nivel

62.	NOȚIUNE, DEFINIȚIE	понятие	notion	Cunoștință generală despre valoarea, sensul, însemnătatea unui lucru; idee, concepție despre ceva.	http://dexonline.ro/definitie/no%C8%9Biune
63.	NOMENCLATOR	номенклатура	nomenclature	Enumerarea sortimentelor produselor ori a grupurilor de produse etc., clasificate după un anumit criteriu.	http://dexonline.ro/definitie/nomenclator
64.	NORMĂ	норма	norm	Criteriu de apreciere, de reglementare.	http://dexonline.ro/definitie/Norm%C4%83
65.	ONTOLOGIE	онтология	ontology	Set de entități presupuse de o teorie. Organizare riguroasă și exhaustivă a unor cunoștințe din domeniu, care este, de obicei, ierarhică și conține toate entitățile relevante și relațiile lor.	http://www.thefreedictionary.com/ontology
66.	OPTIMIZARE	оптимизация	optimization	Alegerea și aplicarea soluției optime (de ex. în matematică: raționament sau calcul care permite găsirea valorilor unuia sau mai multor parametri corespunzând maximului unei funcții).	http://dexonline.ro/definitie/optimizare
67.	ORIENTARE	ориентация	orientation	Direcția în cursul unui trend, funcționare sau dezvoltare.	http://www.thefreedictionary.com/orientation
68.	PARAMETRU	параметр	parameter	1. Orice factor care definește un sistem și determină (sau limitează) performanțele sale. 2. Variabilă independentă a unei funcții, care se definește pe mulțimea numerelor reale sau complexe (matematică).	http://thesaurus.babylon.com/ http://dexonline.ro/definitie/parametru
69.	PARTICULARITATE	особенность	particularity	Trăsătură caracteristică, notă distinctivă prin care o ființă sau un lucru se deosebește de altele.	http://dexonline.ro/definitie/particularitate

70.	PERIODIZARE	периодизация	periodization	1. Stabilirea perioadei în cadrul unei discipline cu caracter istoric. 2. Împărțire pe perioade.	http://dexonline.ro/definitie/periodizare
71.	PLATFORMĂ	платформа	platform	Set de principii, plan. Tehnologie de bază a unui sistem informatic de hardware și software care definește modul în care funcționează un calculator și determină ce alte tipuri de software pot fi utilizate.	http://www.thefreedictionary.com/platform
72.	PLAN	план	plan	Proiect elaborat cu anticipare, cuprinzând o suită ordonată de operații destinate să ducă la atingerea unui scop.	http://dexonline.ro/definitie/plan
73.	POLITICĂ	политика	policy	Plan de acțiune adoptat sau urmat de o persoană, guvern, partid, business etc.	http://www.thefreedictionary.com/policy
74.	PRINCIPIU	принцип	principle	Element fundamental, idee, lege de bază pe care se întemeiază o teorie științifică, un sistem politic, juridic, o normă de conduită etc.	http://dexonline.ro/definitie/principiu
75.	PROBLEMĂ	проблема	problem	Întrebare formulată în vederea examinării sau soluționării.	http://thesaurus.babylon.com/
76.	PROCEDEU	способ	procedure	Proces, în special, de natură practică sau mecanică folosit într-o anumită activitate.	http://thesaurus.babylon.com/
77.	PROCES	процесс	process	Sucesiune de operații, de stări sau de fenomene prin care se efectuează o lucrare, se produce o transformare; evoluție, dezvoltare, desfășurare; acțiune.	http://dexonline.ro/definitie/Proces

78.	PROGNOZĂ	прогноз	prognosis	Prevedere a desfășurării în timp a unui fenomen, a unui proces etc., bazată pe studiul împrejurărilor care îi determină apariția și evoluția; estimare a valorilor probabile pe care le vor lua în viitor unele mărimi nesigure, inconstante.	<a href="http://dexonline.ro/definitie/pr
ognoz%C4%83">http://dexonline.ro/definitie/pr ognoz%C4%83
79.	PROGRAM	программа	programme	Ansamblu de instrucțiuni codate, folosit de un calculator pentru rezolvarea unei probleme.	<a href="http://dexonline.ro/definitie/pr
ogram">http://dexonline.ro/definitie/pr ogram
80.	PROGRAM INFORMATIC	компьютерная программа	computer program	Reprezentarea sau implementarea unui algoritm într-un cod sursă, scris într-un anumit limbaj de programare.	<a href="http://ro.wikipedia.org/wiki/
Program_%28informatic%C4
%83%29">http://ro.wikipedia.org/wiki/ Program_%28informatic%C4 %83%29
81.	PROPRIETATE, -ăți	свойства	properties	Calitate, atribut, caracteristică sau trăsătură distinctivă a ceva (de ex., în fizică: un atribut caracteristic, cum ar fi densitatea sau puterea unui material).	<a href="http://www.thefreedictionary.
com/Properties">http://www.thefreedictionary. com/Properties
82.	PROPUNERE	предложение	proposal	Recomandare, sugerare, oferire pentru acceptare, adoptare sau pentru perfecționare.	<a href="http://www.thefreedictionary.
com/proposal">http://www.thefreedictionary. com/proposal
83.	REALITATE	реалии	reality	Fapt, lucru real care există efectiv, stare de fapt.	<a href="http://dexonline.ro/definitie/
realitate">http://dexonline.ro/definitie/ realitate
84.	RECOMANDĂRI	рекомендации, предложения	recommen- dations	Directivă, indicație, instrucțiune, îndrumare, normativ, normă.	<a href="http://dexonline.ro/definitie/
recomandare">http://dexonline.ro/definitie/ recomandare

85.	REGIM	режим	regimen	Procedură, program sau mod sistematic de gestionare a ceva (de ex. <i>regim tehnologic</i> = ansamblu al parametrilor: – turație, avans etc. pentru utilaje durabilitate, unghi de atac etc. pentru sculele folosite compoziție chimică, tipodimensiune etc. pentru materialul prelucrat, prelucrare cu sau fără răcire etc. pentru tehnologia de fabricație – și a prescripțiilor care trebuie respectate în desfășurarea unui proces tehnologic, în ansamblul său sau la un anumit loc de muncă).	http://www.thefreedictionary.com/regimen
86.	REGISTRU (ȘTIINȚIFIC)	регистр	register	Sistem de fișe etc. în care se înregistrează diferite date și acte.	http://www.thefreedictionary.com/register
87.	REGULĂ	правило	rule	Generalizare care este acceptată ca adevăr și care poate fi folosită ca bază pentru raționament sau comportament. Metodă standard sau proceduri pentru rezolvarea unei clase de probleme (<i>matematică</i>).	http://thesaurus.babylon.com/ http://www.thefreedictionary.com/Rule
88.	RELEVARE	выявление	revealing	1. Distingere, punere în evidență, remarcare dintr-un set de elemente, fenomene de același fel. 2. Furnizare de informații, în special, de natură semnificativă.	http://dexonline.ro/definitie/releva
89.	REȚEA	сеть	network	Complex, grup interconectat sau sistem.	http://www.thefreedictionary.com/network

90.	REȚETĂ	рецепт	prescription	<p>1. Ansamblu de indicații privind materiile prime, proporția, modul de preparare pentru obținerea unui anumit produs, a unei mâncări, a unei băuturi etc.</p> <p>2. Soluție practică pentru rezolvarea unui lucru, a unei situații dificile etc.</p>	http://dexonline.ro/definitie/re%C8%9Bet%C4%83
91.	SPECIFICAȚIE	спецификация; техническое задание	specification	<p>1. Definiere a caracteristicilor cărora trebuie să le răspundă o instalație, o construcție, un material, un produs etc.</p> <p>2. Documentul care cuprinde aceste caracteristici.</p>	http://dexonline.ro/definitie/specifica%C8%9Bie
92.	SCHEMĂ	схема	scheme	<p>1. Reprezentare grafică simplificată a elementelor sau caracteristicilor structurii unui aparat, ale unei mașini, ale unei instalații, ale unui proces etc. (de ex., în tehnică: <i>schemă bloc</i> = reprezentare schematică simplă a unui aparat, sistem sau instalație, prin blocuri funcționale, folosită pentru studiul principiilor de funcționare ale acestora).</p> <p>2. Plan elaborat și sistematic de acțiune (de ex. în medicină: <i>schemă de tratament</i> = plan documentat care descrie starea pacientului și procedură (procedurile) care vor fi necesare, detaliind tratamentul care trebuie prescris și rezultatul așteptat, precum și durata presupusă a tratamentului prescris de medic.</p>	http://dexonline.ro/definitie/schem%C4%83 http://www.thefreedictionary.com/scheme
93.	SERIE	серии	series	Grup de compuși organici caracterizați prin faptul că fiecare are în molecula lui câte un atom de carbon și doi atomi de hidrogen mai mult decât compusul precedent al grupului.	http://dexonline.ro/definitie/serii

94.	SISTEM	система	system	Ansamblu de elemente (principii, reguli, forțe etc.) dependente între ele și formând un întreg organizat, care pune ordine într-un domeniu de gândire teoretică, reglementează clasificarea materialului într-un domeniu de științe ale naturii sau face ca o activitate practică să funcționeze potrivit scopului urmărit (de ex.: <i>sistem informatic, sistem didactic</i> etc.).	Dicționar enciclopedic, 2008
95.	SINETIZARE	синтезирова- ние	synthesizing	1. Generalizarea datelor esențiale ale unei probleme, ale unei discipline etc. 2. Combinarea elementelor constitutive într-o entitate (de ex.: <i>sinteză chimică</i>).	http://dexonline.ro/definitie/sintez%C4%83 http://www.thefreedictionary.com/synthesizing
96.	SINTEZĂ DOCUMENTARĂ	обзор литературы	literature review	Studiu cuprinzător al lucrărilor publicate într-un anumit domeniu de știință sau de specialitate, de regulă, pe o anumită perioadă de timp, sub forma unui eseu bibliografic critic sau listă adnotată în care se trec în revistă cele mai semnificative lucrări.	https://www.abcclio.com/ODLIS/odlis_A.aspx
97.	SISTEMATIZARE	систематиза- ция	systematiza- tion	Aranjare, ordonare, clasare (a unui material) după un anumit sistem.	http://dexonline.ro/definitie/Sistematizare
98.	SOLUȚIE	решение	solution	Metodă de rezolvare a unei probleme.	http://thesaurus.babylon.com/
99.	STANDARD	стандарт	standard	Normă sau ansamblu de norme care reglementează calitatea, dimensiunile etc. unui produs; document în care sunt consemnate aceste norme.	Dicționar enciclopedic, 2008
100.	STRATEGIE	стратегия	strategy	Un plan sau metodă pentru atingerea unui obiectiv specific.	http://www.thefreedictionary.com/Strategy

101.	STRUCTURĂ	структура	structure	Mod de organizare, de alcătuire internă a unui corp sau a unui sistem, caracterizat prin natura și însușirile elementelor componente, prin dispoziția lor spațială, prin legăturile și interacțiunile lor reciproce.	Dicționar enciclopedic, 2008
102.	TAXONOMIE	таксономия	taxonomy	Orice clasificare, în special, clasificarea sistematică a organismelor în grupuri ierarhice.	http://www.thefreedictionary.com/Taxonomy
103.	TEHNICĂ	техника	technique	Ansamblu de procedee și deprinderi folosite într-un anumit domeniu de activitate.	http://dexonline.ro/definitie/tehnic%C4%83
104.	TEHNOLOGIE	технология	technology	Ansamblul proceselor, metodelor, operațiilor etc. utilizate în scopul obținerii unui anumit produs (de ex: <i>biotehnologie</i> , <i>nonatehnologie</i> etc.).	http://dexonline.ro/definitie/tehnologie
105.	TENDINȚE	тенденции	trends, tendency	Curs general sau orientare predominantă.	http://www.thefreedictionary.com/trend
106.	TEORIE	теория	theory	Ansamblu sistematic de idei, de ipoteze, de legi și concepte care descriu și explică fapte sau evenimente privind anumite domenii sau categorii de fenomene.	Dicționar enciclopedic, 2008
107.	TIPOLOGIE	типология	typology	Determinare a tipurilor în care se pot clasifica obiectele, fenomenele etc. dintr-un domeniu.	http://dexonline.ro/definitie/tipologie
108.	TOPOLOGIE	топология	topology	Structură care se definește pe o mulțime de puncte cu ajutorul unei părți a acesteia.	http://dexonline.ro/definitie/topologie

2. Clasificări ale rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare

În sensul prezentului document, facem o delimitare între rezultatele științifice obținute în urma investigațiilor și rezultatele totale ale activităților de cercetare-dezvoltare. Această abordare se bazează pe faptul că după stabilirea / atingerea unui rezultat științific, acesta are o evoluție atât în cadrul sistemului de cercetare-dezvoltare, cât și în mediul extern. Sunt cunoscute 4 abordări majore în valorificarea rezultatelor științifice obținute (Ștrec, Popescu, 2011):

- 1) **modelul științific deschis**, în care valorificarea este realizată, în primul rând, prin sistemul educațional și prin comunicare liberă;
- 2) **modelul transferului de tehnologie**, în care entitățile de cercetare-dezvoltare publice sau finanțate din fonduri publice pot înregistra drepturile de proprietate intelectuală și le pot valorifica ulterior prin transferul către industrie;
- 3) **modelul deschis de inovare și schimb de cunoștințe**, care este bazat pe dezvoltarea industrială rapidă și pe conceptul de economia cunoașterii;
- 4) **modelul spin-off**, bazat pe crearea de noi activități de producție și servicii din valorificarea cercetării științifice anterioare.

Reieșind din cele menționate mai sus, concepem mai larg rezultatele activității de cercetare-dezvoltare, incluzând în acestea de asemenea publicarea, protejarea și utilizarea rezultatelor științifice pentru dezvoltare experimentală.

2.1. Clasificarea rezultatelor conform modului de publicare / diseminare

Publicațiile reprezintă principala formă de comunicare a rezultatelor științifice, de transmitere și diseminare a acestora în mediul academic. Publicațiile pot fi clasificate după un șir de criterii:

- în funcție de **destinație**: științifice, de popularizare a științei, didactice;
- în funcție de **modul de editare**: tipărite, video, audio, electronice;
- în funcție de **volum**: ediții separate, seriale, bibliotecă;
- în funcție de **statut**: acreditate, în baze de date internaționale ș.a.

Totodată, tipurile indicate mai sus pot la rândul lor clasificate după anumite caracteristici. Astfel, publicațiile tipărite pot fi încadrate în astfel de tipuri în funcție de destinație:

- **oficiale**: publicarea legislației și a diferitor acte normative ale organelor administrației publice (de ex., Monitorul Oficial al Republicii Moldova);
- **științifice**: publicarea rezultatelor cercetării-dezvoltării din diferite domenii științifice;
- **de popularizare a științei**: publicarea datelor din diferite domenii ale științei și tehnicii, destinate publicului larg;
- **manuale**: publicarea unor cunoștințe științifice, sintetizate sistemic, pentru scopuri didactice;

- **informative**: publicarea unor informații științifice pentru cercetări științifice și activitate profesională;
- **normative de producție**: publicarea regulilor, normelor, standardelor, cerințelor, pentru utilizarea în producție, management și altă activitate practică;
- **de publicitate**: publicarea informațiilor despre mărfuri și servicii cu scopul de atrage cumpărătorii;
- **de brevetare și licențiere**: publicarea dreptului de utilizare a proprietății intelectuale și de a efectua activități în anumit domeniu;
- **cataloge**: informații cu caracter normativ-de producție după diferite tipuri de cunoștințe cu caracter științific și practic etc.

Clasificarea noastră ține seama de aceste abordări, dar se bazează în special pe forma și caracterul publicației, urmărindu-se utilitatea tipurilor pentru procesul de monitorizare și evaluare a producției științifice (tabelul 2).

Tabelul 2. Tipurile de rezultate ale activității de cercetare-dezvoltare după modul de publicare / diseminare

Nr.	Denumirea tipului rezultatului			Definiția	Sursa
	în română	în rusă	în engleză		
1.	ALBUM	альбом	album	Publicație constituită din reproduceri de artă, desene, schițe și (sau) reproduceri fotografice (privitoare la un anumit domeniu sau la o disciplină, temă etc.) sau din eșantioane de materiale (textile, hârtie) însoțite sau nu de texte explicative. Poate fi reprezentată sub formă de volum sau de foi separate cuprinse într-o mapă [SM STAS 6590, 2005].	DBȘI, 2013 http://dexonline.ro/definitie/album
2.	ALMANAH	альманах	almanac	Publicație anuală (uneori bianuală), în formă de volum, care cuprinde un calendar și un bogat material beletristic, poate chiar științific sau de altă natură, precum și diverse note informative cu caracter enciclopedic.	http://dexonline.ro/definitie/almanah
3.	ANTOLOGIE	антология	anthology	Culegere de lucrări reprezentative, alese dintr-unul sau din mai mulți autori. O antologie de autor reunește textele aceleiași persoane; antologia cuprinzând textele unor autori diferiți este de obicei tematică. Fragmentele, destinate mai ales învățământului și cercetării, sunt însoțite de note biobibliografice și de comentarii lingvistice, filologice, istorice etc. Sinonim: <i>crestomație</i> .	http://dexonline.ro/definitie/antologie DBȘI, 2013
4	ARTICOL (științific)	статья (научная)	article (scientific)	Compoziție autonomă în proză cu temă sau subiect, scrisă de unul sau mai mulți autori și publicată sub un titlu separat în culegere sau în serial, care conține alte lucrări de aceeași formă. Articolele din reviste științifice includ adesea un scurt rezumat al conținutului și sunt indexate, de regulă, după autor și după subiect în indexuri cum ar fi bazele de date bibliografice atunci când sunt disponibile în format electronic. Articolele publicate în revistele științifice pot fi articole de sinteză, articole de fond, articole (originale) etc.	http://dexonline.ro/definitie/articol PȘȘMD, 2010

5	ATLAS	атлас	atlas	Colecție (publicație) constituită din planșe cuprinzând hărți (geografice, astronomice, istorice, lingvistice) sau imagini (de plante, animale, minerale etc.), desene, stampe etc. sau alte materiale ilustrative din diverse domenii, teme, sistematizate după anumite criterii.	http://dexonline.ro/definitie/atlas
6	AVIZ (la proiecte de acte normative)	Заключение (по проектам нормативных актов)	opinion (on draft law)	Document în care este expusă părerea, aprecierea competentă emisă de cineva asupra unui proiect de act normativ. Avizul se poate referi la orice problemă aflată în dezbatere.	Indicatori, 2012, cp 3.46
7	BIBLIOGRAFIE (BIOBIBLIOGRAFIE)	библиография (биобиблиография)	bibliography (biobibliography)	Publicație care include o listă de cărți sau/și articole publicate în periodice, ordonate alfabetic, după numele autorilor sau după titluri. Bibliografia poate cuprinde lista lucrărilor consultate de un autor pentru elaborarea unui articol sau a unei cărți, lista lucrărilor unui autor, lista lucrărilor de interes pentru o temă sau un domeniu. Există bibliografii simple, de semnalare, analitice, generale, speciale, care sunt instrumente de informare. Bibliografiile științifico-auxiliare sunt considerate rezultat al muncii de cercetare științifică. Biobibliografia include și un capitol cu date biografice ale unui autor.	DBȘI, 2013
8	CATALOG	каталог	catalogue	Listă, caiet, registru, sistem de fișe etc. care conține o înșirare metodică, după anumite criterii și cu anumite scopuri, de nume de ființe sau de obiecte, titluri de cărți etc.	http://dexonline.ro/definitie/catalog
9	CLASIFICATOR	классификатор	classifier	Carte, îndrumător, broșură în care se clasifică ceva.	http://dexonline.ro/definitie/clasificator
10	COMENTARIU	комментарий	commentary	Ansamblu de note scrise prin care se comentează un text. Comentariul poate fi metodologic sau de explicare a unei opere literare, istorice etc.	http://dexonline.ro/definitie/comentariu
11	COMUNICARE ȘTIINȚIFICĂ	научный доклад	scientific report	Prezentare, într-un cerc de specialiști, a unei contribuții personale într-o problemă științifică. Prezentarea poate fi făcută la congrese, conferințe, seminare și alte tipuri de foruri științifice. Comunicarea poate fi făcută sub formă de prezentare în plen, în cadrul secțiilor sau sub formă de poster.	http://dexonline.ro/definitie/comunicare%20

12	CRONICĂ	хроника	chronicle	Lucrare cu caracter istoric, care cuprinde o înregistrare cronologică a evenimentelor sociale, politice și familiale.	http://dexonline.ro/definitie/cronica
13	CULEGERE	сборник	collection	Publicație care reunește, de regulă, sub un titlu comun lucrări scrise sau editate de unul sau mai mulți autori sau editori privitor la unul sau mai multe subiecte [ISO 5127, 2001]. Sinonim: <i>colecție</i> .	DBȘI, 2013
14	CURS UNIVESITAR	университетский курс	university course	Ciclu de lecții tipărite, multiplicat sau dactilografiate în volum (și servind ca manual). Un curs universitar reprezintă un conținut științifico-metodic, care se remarcă prin corectitudinea expunerii, prin noutate, prin bogăția de informații. Cursul universitar se axează pe două aspecte principale: descoperirea și însușirea de cunoștințe științifice și de valori culturale.	http://dexonline.ro/definitie/curs PȘȘMD, 2010
15	DICȚIONAR	словарь	dictionary thesaurus, lexicon	Lucrare de referință într-un singur volum sau în mai multe volume conținând înregistrări scurte explicative pentru termeni și teme referitoare la un anumit subiect sau domeniu de cercetare, de obicei, aranjate în ordine alfabetică. Se disting dicționare: monolingve, bilingve, multilingve (poliglot), biografice, enciclopedice, tehnice, terminologice etc. Sinonim: <i>glosar</i> .	DBȘI, 2013
16	DOCUMENT DE POLITICI	программный документ	policy document	Documentele de politici reprezintă documente care descriu și analizează problemele existente, identifică obiectivele aferente problemei vizate, definesc instrumentele de soluționare a acestei probleme și impactul așteptat asupra statului și societății. Adicional, documentele de politici trebuie să identifice riscurile posibile ale implementării acestor politici. Ele sunt aprobate de către autoritățile centrale ale statului. Documentele de politici pot fi concepția, strategia, programul, planul.	HG nr.33, 2007

17	DOCUMENTAȚIE TEHNICĂ	техническая документация	technical documentation	Orice tip de documente utilizate în proiectarea (designul), crearea (fabricarea) și utilizarea (exploatarea) obiectelor tehnice: clădiri, produse industriale, hardware și software.	http://en.wikipedia.org/wiki/Technical_documentation
18	ENCICLOPEDIE	энциклопедия	encyclopedia, cyclopedia	Tip de lucrare lexicografică (de mari proporții) care tratează sistematic termeni de bază (nume comune și proprii), noțiuni din toate domeniile sau dintr-un anumit domeniu de cunoștințe, sistematizate fie în ordine alfabetică, fie pe probleme sau pe ramuri [DLR, 2010].	DBȘI, 2013
19	GHID	руководство, справочник	guide, guide-book	Carte de referință concisă care furnizează informații specifice despre un subiect sau locație sau care instruește sau explică elementele fundamentale ale unui subiect sau competențe (ex.: Ghidul utilizatorului – un document de comunicare tehnic destinat să ofere asistență persoanelor care folosesc un anumit sistem informatic). Ghidul metodic/metodologic conține probleme de metodică sau de metodologie, indicații de orientare într-un proces, într-o activitate, într-o acțiune. Conținutul de bază al ghidului este repartizat în părți, capitole, paragrafe, subparagrafe, înglobând și diverse note explicative, indicații, probe, imagini etc., fiind scris într-un limbaj accesibil, corect științific.	http://www.thefreedictionary.com/guide http://www.thefreedictionary.com/guidebook
20	HARTĂ	карта	map	Reprezentare grafică în plan orizontal a suprafeței pământului (totală sau parțială), generalizată și micșorată conform unei anumite scări de proporție și întocmită pe baza unei proiecții cartografice.	http://dexonline.ro/definitie/harta
21	LUCRARE ȘTIINȚIFICO-METODICĂ (altele)	научно-методическая работа (другое)	scientific-methodic work (other)	Publicație care tratează probleme de metodică, se ocupă de studiul principiilor și metodelor de predare/învățare/evaluare și de probleme de metodologie, ca o știință generală despre metode, ca o totalitate de metode sau o cale după care se călăuzește cineva în realizarea unui scop. Intră alte lucrări decât cele separate aparte ca tipuri (ex., practicum). Aceste lucrări pot fi și sub forma unor materiale ilustrative (tabele murale, fișe etc.).	PȘȘMD, 2010

22	LUCRĂRI ale conferințelor	материалы конференций	conference proceedings	<p>Lucrările conferințelor pot include articolele complete sau teze ale comunicărilor.</p> <p>Compilație de texte, mesaje ale participanților la conferințe (congres, simpozion, colocviu, seminar etc.), precum și hotărârile conferinței, ordine, rezoluții.</p>	
23	LUCRARE de popularizare a științei	научно-популярная работа	science popularisation work	<p>Lucrare despre știință, realizări științifice și savanți, destinată unui cerc larg de cititori. Acest tip de lucrări poate include cărți, broșuri, articole în reviste, ziare, postări pe bloguri, portaluri, participări la emisiuni ș.a.</p>	https://en.wikipedia.org/wiki/Popular_science
24	MANUAL	руководство, учебник	manual, handbook	<p>Lucrare în care sunt expuse sistematic, dar nu exhaustiv, principiile și cunoștințele fundamentale ale unui domeniu. De obicei, manualul este o lucrare cu caracter didactic destinată învățământului de un anumit grad. Există și manuale care, fără să se adreseze în mod deosebit unei anumite forme de învățământ, constituie adevărate lucrări de sinteză pentru anumite specialități [Olteanu, 1992].</p>	DBȘI, 2013
25	MONOGRAFIE	моно-графия	mono-graph	<p>Studiu științific, în general de mari proporții, cuprinzând rezultatele cercetării unui subiect anumit din toate punctele de vedere, cât mai cuprinzător, mai complet. Este o publicație neserială care prezintă, noi ipoteze, teorii, concepte. Monografiile colective pot fi împărțite în capitole, fiecare având autori distincți.</p> <p>Sinonime: <i>carte, tratat</i>.</p>	http://dictionary.reference.com/browse/monograph https://en.wikipedia.org/wiki/Monograph http://en.wikipedia.org/wiki/Book
26	NOTE DE CURS	заметки лекций	lectures notes	<p>Lucrare didactică de proiectare, în viziune proprie, a unor unități de învățare și a activității didactice (de formare), prezentând componentele principale ale procesului educațional într-o succesiune logică de conținut și metodologie. Se deosebește de cursul universitar prin volum mai redus și prin faptul că nu sunt într-o formă finisată, dar sunt susceptibile de a evolua într-un manual.</p>	PȘȘMD, 2010 http://www.thefreedictionary.com/lecture+notes

27	PREPRINT	препринт	preprint	Lucrare științifică sau tehnică multiplicată înainte de a fi tipărită într-o publicație serială științifică a domeniului.	http://dexonline.ro/definitie/preprint http://www.merriam-webster.com/dictionary/preprint
28	PROSPECT	проспект	prospec-tus	Lucrare (afiș, anunț, scrisoare, pliant) în care se prezintă sumar, în scop de reclamă, o clasă de produse sau numai un singur produs, planul unei lucrări în curs de apariție, calitățile, condițiile de vânzare și de folosire ale unui produs, intențiile unor instituții sau ale unor întreprinderi etc.	http://dexonline.ro/definitie/PROSPECT
29	PROTOCOL științific	протокол исследования	research protocol	Publicație în care se descriu procedurile utilizate în conceperea și punerea în aplicare a experimentelor. Protocoloalele se utilizează într-o varietate mare de domenii experimentale, de la științele sociale la mecanica cuantică. Mai cunoscute sunt <i>protocoloalele științifice clinice</i> .	http://en.wikipedia.org/wiki/Protocol_(science)
30	PUBLICAȚIE științifică electronică	Электронное научное издание	electronic scientific publication	Publicație științifică care apare (doar) în format electronic. Publicația științifică electronică poate fi sub formă de carte sau de publicație serială.	
31	RAPORT	отчет	report	Document oficial sau neoficial, conținând informațiile esențiale privitoare la o activitate, un proiect, un fenomen socio-politic sau economic. Folosit în comunicarea administrativă, politică, științifică, raportul presupune competențe comunicaționale superioare (selecție, ierarhizare, analiză, sinteză). Calitățile unui raport bine elaborat sunt: coerența, relevanța, claritatea, concizia, obiectivitatea [Craia, 2008].	DBȘI, 2013
32	RECENZIE	рецензия	review	Lucrare scrisă în care se prezintă o publicație (lucrare științifică sau operă de artă), însoțită de aprecieri și analize critice la adresa ideilor conținute în acest document (ex., recenzia unei lucrări științifice, în care se rezumă, respectându-i structura, textul recenzat; recenzia literară, care are un caracter eseistic și subiectiv).	DBȘI, 2013

33	REFERAT	реферат	summary	<p>Lucrare neperiodică care expune sintetic sau în linii generale o altă lucrare sau un subiect larg al cunoașterii.</p> <p>Sinonime/subtipuri: rezumat, compendiu, digest, conspect, referat indicativ, referat informativ, referat normalizat. Cel mai răspândit tip de referat este rezumatul (autoreferatul) tezei de doctorat – expunerea pe scurt a conținutului lucrării proprii de doctorat, prin care autorul urmărește să facă cunoscute în prealabil valoarea și originalitatea contribuției sale.</p> <p>Un alt tip de rezumat este cel care se public pe maxim 1-2 pagini, constituind esența unei comunicări la conferințe, simpozioane etc.</p>	<p>DBȘI, 2013</p> <p>http://dexonline.ro/definitie/autoreferat http://dexonline.ro/definitie/rezumat http://dexonline.ro/definitie/compendiu</p>
34	TEZĂ DE DOCTORAT	диссер-тация	PhD Thesis	<p>Lucrare științifică prezentată de un candidat pentru obținerea titlului de doctor sau doctor habilitat în științe.</p> <p>Sinonim: <i>disertație</i>.</p>	

2.2. Clasificarea rezultatelor sub formă de obiect fizic / produs (altele decât publicațiile)

În afară de transmiterea rezultatelor științifice sub formă de publicații, rezultatele științifice se pot regăsi în modele experimentale, prototipuri, instalații pilot etc. Această formă de materializare a rezultatului științific este și o modalitate de a pregăti/utiliza rezultatele pentru transfer către aplicațiile din economie și din societate. Principalele tipuri ale unei astfel de materializări a rezultatelor științifice sunt prezentate în tabelul 3.

Tabelul 3. Clasificarea rezultatelor din cercetare-dezvoltare sub formă de obiect fizic / produs (altele decât publicațiile)

Nr.	Denumirea tipului de rezultat științific			Definiția	Sursa, precizări
	în română	în rusă	în engleză		
1.	AGREGAT	агрегат	aggregate	1. Grup de mașini care lucrează împreună pentru realizarea unei anumite operații tehnice. 2. Material mineral sau organic, alcătuit din granule, fibre sau fâșii, care intră în compoziția betoanelor, mortarelor sau a altor materiale aglomerate cu un liant.	http://dexonline.ro/definitie/agregat
2.	APARAT	аппарат	apparatus	Sistem de piese care servește pentru o operație mecanică, tehnică, științifică etc.	http://dexonline.ro/definitie/aparat
3.	APLICAȚIE	приложение	application	În informatică – un software care permite realizarea unor sarcini (software de aplicație), fie sarcinile ca atare (dezvoltare de aplicații). În sectorul multimedia – un produs realizat.	http://dexonline.ro/definitie/aplica%C8%9Bie Dicționar de media, 2005
4.	ARTEFACT	артефакт	artefact	Obiectele create pentru valoarea lor estetică; monumente, rămășițe ale culturii umane străvechi.	https://www.abc-clio.com/ODLIS/odlis_A.aspx
5.	ASAMBLAJ	компоновка	assemblage	Sistem format din două sau mai multe elemente tehnice îmbinate sau articulate (care funcționează în comun).	http://dexonline.ro/definitie/asamblaj

6.	BANCĂ DE DATE	банк данных	data bank	Sistem informațional automatizat alcătuit din cel puțin o bază de date și dintr-un sistem de căutare, de păstrare și de prelucrare a informațiilor.	Codul cu privire la știință și inovare, 2004
7.	BAZĂ DE DATE	база данных	database	Ansamblu de informații descriptive sau date numerice ori unități cu conținut documentar (date factice, texte, imagini, sunete), având o interfață comună și un program pentru regăsirea și utilizarea datelor.	Bază de date bibliografice [SM ISO 2789, 2009]
8.	CIP	чип	chip	Bucată mică de material semiconductor care conține unul sau mai multe circuite integrate.	http://dexonline.ro/definitie/cip
9.	COLECȚIE	коллекция	collection	Serie de obiecte de același fel sau de aceeași categorie, adunate și dispuse sistemic.	https://dexonline.ro/definitie/compozitie
10.	COMPOZIȚIE	состав	composition	Totalitatea elementelor care alcătuiesc o unitate; structură, compunere, alcătuire, componență.	http://dexonline.ro/definitie/compoziti%C8%9Bie
11.	DESIGN	дизайн	design	Modalitate de prezentare vizuală a unui produs prin tipărituri, imagini, simboluri, culori, pentru a transmite publicului un anumit mesaj.	http://dexonline.ro/definitie/design
12.	DISPOZITIV	устройство	device	Ansamblu de piese unite într-un sistem tehnic, care îndeplinește o funcție bine determinată.	http://dexonline.ro/definitie/dispozitiv
13.	DISPOZITIV SOFTWARE	програм- ное устройство	software device	Dispozitive magnetice și optice pentru stocarea unor cantități mari de date pe o unitate de suprafață.	https://ro.wikipedia.org/wiki/Dispozitiv_de_stocare_magnetic https://ro.wikipedia.org/wiki/Dispozitive_optice_de_stocare https://ro.wikipedia.org/wiki/Dispozitiv_de_stocare_magneto-optic

14.	ECHIPAMENT	оборудо- вание	equipment	Ansamblul pieselor, dispozitivelor, aparatelor și mașinilor care deservește un sistem tehnic.	http://dexonline.ro/definitie/echipament
15.	ELEMENT	элемент	element	1. Parte componentă a unui întreg; parte care contribuie la formarea unui întreg. 2. Substanță care nu poate fi descompusă în alte substanțe mai simple fără ca să-și schimbe proprietățile fizice sau chimice.	http://dexonline.ro/definitie/element
16.	HIBRID	гибрид	hybrid	Organism provenit din încrucișarea a doi indivizi de specii, de soiuri, de genuri sau de rase diferite.	http://dexonline.ro/definitie/hybrid
17.	INSTALAȚIE	установка	plant	Ansamblu de construcții, de mașini etc. montate astfel încât să formeze un tot întreg în scopul executării unei anumite funcțiuni sau operații în procesul de producție.	http://dexonline.ro/definitie/instalatie
18.	INSTRUMENT	инструмент	tool	Unealtă, aparat, modalitate, algoritm adecvat executării unei anumite operații.	http://dexonline.ro/definitie/instrument
19.	LINIE	линия	line	1. Ansamblu de instalații, mașini, dispozitive etc. dispuse într-o anumită succesiune. 2. Trăsătură caracteristică ce dă forma, aspect, caracter unui obiect, organism.	http://dexonline.ro/definitie/linie
20.	MACHETĂ	макет	model	Modelul unui obiect la scară redusă sau naturală pentru reprezentarea acestuia.	https://dexonline.ro/intra-re/macheta/31980
21.	MATERIAL	материал	material	1. Totalitatea materiilor prime cu anumite particularități de structură, compoziție și caracteristici fizico-mecanice din care pot fi executate diverse bunuri. 2. Totalitatea documentelor, informațiilor și datelor necesare pentru elaborarea unei lucrări științifice, literare etc., soluționarea anumitor probleme.	http://dexonline.ro/definitie/material

22.	MECANISM	механизм	mechanism	<p>1. Sistem tehnic alcătuit din mai multe piese mobile și fixe angrenate între ele, care asigură desfășurarea unui proces.</p> <p>2. Mod în care se desfășoară un fenomen, o reacție etc.</p>	http://dexonline.ro/definitie/mecanism
23.	MODEL	образец	model, pattern	<p>1. Obiect, realizare științifică, operă, care poate servi ca orientare pentru reproducere sau imitație.</p> <p>2. Sistem de relații matematice, care leagă între ele mărimile de stare ale sistemului modelat.</p> <p>3. Sistem material, cu ajutorul căruia pot fi studiate indirect proprietățile și transformările altui sistem analog mai complex.</p>	http://m.dexonline.ro/definitie/model
24.	NANO-MATERIAL	наноматериал	nanomaterial	Material cu dimensiunea de 1 si 100 nm, obținut prin tehnologii speciale, care posedă proprietăți unice.	http://ro.wikipedia.org/wiki/Nanomaterial
25.	PAGINĂ WEB	WEB страница	Web page	Resursă aflată în spațiul web, de obicei în format HTML sau XHTML (extensia numelui fișierului fiind de cele mai multe ori .html sau .htm) cu hiperlinkuri (hiperlegături) pentru navigarea simplă de la o pagină (sau secțiune de pagină) la alta.	http://ro.wikipedia.org/wiki/Pagin%C4%83_web
26.	PREPARAT	препарат	Preparation	Produs natural sau de origine sintetică utilizat pentru diferite scopuri: cercetare, tratament, preparare de alte substanțe.	http://m.dexonline.ro/definitie/preparat
27.	PROCEDURĂ	процедура	procedure	Mod specificat (documentat) de desfășurare a unei activități sau a unui proces.	http://www.consultanta-certificare.ro/iso/procedura.html (SR EN ISO 9000:2001)
28.	PRODUS	продукт	product	Rezultat material al unor procese fizico-chimice, sociale, naturale, fiziologice, de creație sau a unor complexe de fenomene și acțiuni.	http://m.dexonline.ro/definitie/produs

29.	PROGRAM INFORMATIC	компью- терная программа	computer program	Transformator de aserțiuni ce descriu proprietățile datelor corecte; reprezintă sau implementează un algoritm într-un cod sursă, scris într-un anumit limbaj de programare.	Энциклопедия «Техника», 2006
30.	PROTOTIP	прототип	prototip	Model care reprezintă tipul original după care se efectuează sau se realizează ceva; prim exemplar de probă dintr-un lot de piese, de mașini etc. care urmează să se execute în serie.	http://m.dexonline.ro/definitie/prototip
31.	RASĂ	род / порода	race, sort	Grup de indivizi aparținând aceleiași specii de microorganisme, plante, animale, cu caractere comune, constante, conservate ereditar, care se deosebesc de alte varietăți din aceeași specie prin anumite caractere specifice.	http://m.dexonline.ro/definitie/rasa
32.	REGLATOR	регулятор	regulator	Genă care controlează activitatea altei gene sau sintetizează o substanță proteică.	http://m.dexonline.ro/definitie/reglator
33.	REGULATOR	регулятор	regulator	Aparat, dispozitiv sau substanță care efectuează un proces de reglare.	http://m.dexonline.ro/definitie/regulator
34.	SARCINĂ TEHNICĂ	техническое задание	technical task	Lista de cerințe, condiții, scopuri, obiective, stabilite în scris, lucrări de proiectare și cercetare perfectate documentar și prezentate executanților, necesare pentru elaborarea unui proiect care să satisfacă cerințele beneficiarului și să corespundă condițiilor de utilizare.	http://it-gost.ru/content/view/101/51/
35.	SERVICIU	услуга	service	Formă de muncă prestată la solicitarea, în folosul sau în interesul cuiva.	http://m.dexonline.ro/definitie/serviciu
36.	SISTEM	система	system	Ansamblu de elemente dependente între ele, care formează un întreg organizat.	http://dexonline.ro/definitie/sistem
37.	SISTEM AUTOMATIZAT	автоматизированная система	automated system	Complex de mijloace tehnice și de soft care asigură funcționarea automată și controlul diferitor procese, activități din producție.	www.wikipedia.ru

38.	SISTEM INFORMATIC	информа- ционная система	information al system	Sistem care permite introducerea de date, stocarea acestora, prelucrarea lor și obținerea unor informații, prezentate sub diverse forme.	http://ro.wikipedia.org/wiki/Sistem_informatic
39.	SOFTWARE	програм- ное обеспечение	software	Sistem de programe pentru calculatoare (inclusiv procedurile de aplicare ale acestora).	http://ro.wikipedia.org/wiki/Software
40.	SOLUȚIE TEHNICĂ	техническое решение	technical solution	Căi, mijloace, proceduri tehnice de soluționare eficientă a funcționalității.	http://m.dexonline.ro/definitie/solu%C8%9Bie
41.	SOI	сорт	variety	Grup de plante sau de animale care aparțin aceleiași specii ori varietăți, cu anumite însușiri morfologice sau fiziologice ereditare comune.	http://m.dexonline.ro/definitie/soi
42.	SPECIE	вид	species	Clasă de obiecte, entități ce posedă aceleași însușiri esențiale și se include în sfera altei noțiuni mai generale numită <i>gen</i> .	Dicționar enciclopedic, 2008
43.	SPECIMEN	образец	specimen	Exemplar, model, exemplu care ilustrează o specie, o categorie, un obiect etc., mostră, tip, exemplar de probă (ex.: <i>un specimen de revistă</i>).	http://m.dexonline.ro/definitie/specimen
44.	SPECIFICAȚIE	Специфи- кация	Specifi- cation	Document care prescrie condițiile cu care produsul, procesul sau serviciul trebuie să fie conform.	www.consultanta-certificare.ro/iso/specificatie-tehnica-baza.html
45.	STAND	стенд	stand	Spațiu amenajat într-o expoziție, în scopul prezentării unor rezultate ale activității științifice.	http://m.dexonline.ro/definitie/stand
46.	SUBSTANȚĂ	вещество	substance	Corp alcătuit din atomi și din molecule, care posedă anumite proprietăți fizice și chimice.	http://dexonline.ro/definitie/substanta
47.	TULPINĂ MICROBIANĂ	бактери- альный штамм	microbial strain	Grup de microorganisme cu aceeași origine și aceleași însușiri.	https://ro.wikipedia.org/wiki/Tulpină (dezambiguizare)

2.3. Clasificarea rezultatelor conform modului de protejare a proprietății intelectuale

Un element important ce vizează rezultatele științifice obținute este protejarea acestora. Informația ce ține de modul și locația protejării rezultatului poate fi utilizată în procesul de monitorizare și evaluare a producției științifice. Propunem următoarele tipuri de rezultate a cercetării-dezvoltării în funcție de modul de protejare a rezultatelor științifice (tabelul 4).

Tabelul 4. Clasificarea rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare în funcție de modul de protejare a proprietății intelectuale

Nr	Denumirea tipului de rezultat științific			Definiția	Sursa
	în română	în rusă	în engleză		
1	CERERE DE BREVET DE INVENȚIE	заявка на выдучу патента	patent application	Solicitare scrisă de acordare a protecției juridice a invenției, ce conține datele de identificare a solicitantului și inventatorului.	Dicționar de proprietate industrială, 2005
2	BREVET DE INVENȚIE	патент на изобретение	patent of invention	Titlu de protecție juridică a unei invenții pe teritoriul unei țări, care certifică prioritatea, calitatea de autor și dreptul exclusiv al titularului asupra invenției, în virtutea căruia acesta are anumite drepturi exclusive. <i>Invenția</i> este un produs sau un procedeu care oferă o nouă modalitate de a realiza ceva sau oferă o nouă soluție tehnică pentru o problemă.	Dicționar de proprietate industrială, 2005
3	BREVET DE INVENȚIE DE SCURTĂ DURATĂ /MODEL DE UTILITATE	краткосрочный патент/ полезная модель	short-term patents for invention /Utility model	Creații și soluții de ordin tehnic sau alte domenii, de o complexitate mai redusă și a cărei protecție se asigură prin parcurgerea unei proceduri mai rapide de eliberare a titlului de protecție.	Dicționar de proprietate industrială, 2005

4.	MODELE ȘI DESENE INDUSTRIALE ÎNREGISTRATE	промышленные модели и образцы	industrial models and designs	Aspectul exterior al unui produs sau al unei părți a lui, rezultat în special din caracteristicile liniilor, conturilor, culorilor, formei, textului și/sau ale materialelor și/sau ale ornamentației produsului în sine.	Legea nr.161, 2007
5	OPERE ȘTIINȚIFICE ÎNREGISTRATE CA OBIECTE ALE DREPTULUI DE AUTOR (COPYRIGHT)	научные работы зарегистрированные как объекты авторского права	scientific works registered as copyright objects	Opere științifice (monografii, articole, rapoarte ale activităților de cercetare) ce rezultă din investigații științifice individuale sau colective, înregistrate (depuse) la Oficiul Național de Proprietate Intelectuală (AGEPI).	
6	CERERE DE ÎNREGISTRARE A SOIURILOR DE PLANTE	заявка на регистрацию сортов растений	application for the registration of plants variety	Solicitare de acordare a protecției juridice soiului de plantă ce conține datele de identificare ale titularului și amelioratorului.	Legea nr.39, 2008
7	SOIURI DE PLANTE ÎNREGISTRATE	сорта растений	plants variety	Grup de plante aparținând unui singur taxon botanic de cel mai jos rang cunoscut, care, indiferent dacă corespunde pe deplin sau nu condițiilor de acordare a protecției prin brevet.	Legea nr.39, 2008
8	KNOW-HOW	Ноу-Хау	Know-how	Cunoștințele specifice, deținute de o persoană fizică sau de o întreprindere, asupra unui produs sau procedeu de fabricație, adesea obținute prin lucrări de cercetare și de dezvoltare. Protecția lor este asigurată în baza legislației, privind secretele comerciale.	

CONCLUZII

Activitățile noastre în cadrul acestui studiu ne-au confirmat că delimitarea și clasificarea tipurilor de rezultate științifice are un rol deosebit în managementul activităților de cercetare-dezvoltare atât pentru cercetători, cât și pentru cei ce administrează domeniul, deoarece:

- asigură o evidență mai strictă, o transparență și o valorificare mai eficientă a rezultatelor activităților de cercetare-dezvoltare;
- favorizează o analiză și raportare corectă, o comparabilitate și delimitare exactă a termenilor;
- facilitează procesul de analiză și selectare a performanțelor, depozitarea informației;
- ordonează, eficientizează și disciplinează activitățile cercetătorilor, experților, analiștilor;
- asigură transparența, comparabilitatea și reproductibilitatea rezultatelor;
- diminuează duplicarea cercetărilor, ceea ce conduce la accelerarea progresului științific și la o mai bună transparență și deschidere;
- facilitează integrarea în sistemul informațional a bazelor de date;
- stimulează și dezvoltă capacitățile de absorbție și difuzare a rezultatelor cercetării-inovării în mediul economic și social;
- are un impact pozitiv asupra procesului de colaborare la nivel național și internațional;
- facilitează managementul activităților din domeniul cercetării-dezvoltării.

În același timp, o listă exhaustivă și exactă a rezultatelor științifice s-a dovedit a fi dificil de elaborat în lipsa unor analoage în lume și a unui suport metodologic adecvat scopului documentului. Una din dificultățile majore constă în înțelegerea diferită a rezultatului științific de către diferite organisme cu responsabilități în domeniu și de către comunitatea științifică.

Considerăm că listele alcătuite reprezintă un prim pas pentru constituirea unui cadru metodologic comun de tratare a rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare. Pentru ca tipurile delimitate să fie utilizate în continuare în procesul de planificare / raportare a proiectelor de cercetare-dezvoltare, este necesar ca documentul elaborat să fie consultat cu reprezentanții diferitor domenii / ramuri științifice și ulterior completat și definitivat. Un prim pas autorii acestui studiu l-au făcut publicând un articol științific la subiect în 2015, culegând în această perioadă reacții și îmbunătățind tipurile propuse. Totuși, aceste activități necesită să fie continuate de către factorii de decizie care pot declanșa un proces de dezbateri la nivel național. Totodată, atunci când cercetătorii vor completa propuneri de proiecte/rapoarte cu rezultate ale activității de cercetare-dezvoltare, ar trebui să le fie puse la dispoziție nu doar tipurile de rezultate și definiția lor, dar și exemple de diferite tipuri de rezultate, care pot fi varia considerabil pentru diferite domenii ale științei. Pentru rezultatele științifice recomandăm și utilizarea unor criterii de validare (de ex., o teorie poate fi recunoscută doar dacă este publicată în reviste din baze de date Web of Science și Scopus).

După efectuarea activităților menționate, toate cele 4 clasificări ale tipurilor de rezultate din activitatea de cercetare-dezvoltare pot fi utilizate în monitorizarea și evaluarea activităților științifice.

BIBLIOGRAFIE

1. ANGEL, Traian. Dicționar de informatică. București: Corint, 2010
2. Babylon's Online Thesaurus – <http://thesaurus.babylon.com/>
3. Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova, nr. 259-XV din 15.07.2004, Monitorul Oficial al R.Moldova nr.125-129/663 din 30.07.2004
4. COJOCARU, Natalia. Cercetarea calitativă. Ch: CEP USM, 2010
5. DexOnline. Dicționare ale limbii române – <http://dexonline.ro/>
6. DBȘI – Dicționar de biblioteconomie și științe ale informării / Academia de Științe a Moldovei, Institutul de Studii Enciclopedice, Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan”; resp. de ed.: Constantin Manolache, coord. șt.: Aurelia Hanganu; alcăt.: Janna Nikolaeva, Lidia Zasavițchi; red. șt.: Nelly Țurcan. Chișinău, 2013. 536 p.
7. Dicționar de media, Editura Larousse sub coordonarea lui Francis Balle, Editura: Univers Enciclopedic, 2005
8. Dicționar ISO: Termeni, definiții și abrevieri [online]. Web Cert Consult srl București, 2016. Disponibil: <http://www.consultanta-certificare.ro/iso/specificatie-tehnica-baza.html>
9. Dicționar de proprietate industrială. Chișinău, AGEPI, 2005
10. Dicționar enciclopedic. Chișinău: Editura Cartier, 2008, 1696 pag.
11. FLORIAN, Gabriel. Dicționar explicativ IT&C. București: ALL, 2008
12. Frascati Manual (2002): Proposed Standard Practice for Surveys of Research and Experimental Development. Paris: OECD Publications Service, 2002, 255 p.
13. HG nr.33 din 11.01.2007 cu privire la regulile de elaborare și cerințele unificate față de documentele de politici. În: Monitorul oficial nr.006, art.44, din 19.01.2007
14. IFLA Guidelines for Subject Access in National Bibliographies Draft 2011, May - https://www.ifla.org/files/assets/classification-and-indexing/subject-access-by-national-bibliographic-agencies/nba_guidelines_draft_2011-05.pdf
15. INDICATORI – Indicatori cantitativi de performanță recomandați comisiilor de evaluare a rezultatelor cercetării științifice pe domenii (CSȘDT) – Anexă la Hotărârea CSȘDT nr. 28 din 23.02.12
16. Legea Republicii Moldova nr.161/2007 privind protecția desenelor și modelelor industriale
17. Legea Republicii Moldova nr.39 din 29.02.2008 privind protecția soiurilor de plante
18. Managementul cercetării științifice – <http://www.scrigroup.com/didactica-pedagogie/MANAGEMENTUL-CERCETARII-STIINT61178.php>
19. Managementul proiectelor de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică – <http://www.rasfoiesc.com/business/management/Managementul-proiectelor-de-ce25.php>

20. [Metodologia de înregistrare a rezultatelor activităților de cercetare-dezvoltare](#) din 06.05.2009 a Ministerul Educației, Cercetării și Inovării din România
21. OLTEANU, Virgil. Din istoria și arta cărții: Lexicon. Vademecum pentru editori, ziarisri, tipografi, bibliotecari, librari, documentaristi, arhivisti, muzeografi, profesori și studenți. București: Enciclopedica, 1992
22. Online Dictionary for Library and Information Science - https://www.abc-clio.com/ODLIS/odlis_A.aspx
23. [Ordinul nr. 3845/2009 al Ministerul Educației, Cercetării și Inovării din România](#) privind aprobarea modelului pentru Registrul de evidență a rezultatelor activităților de cercetare-dezvoltare și a Metodologiei de înregistrare a rezultatelor activității de cercetare-dezvoltare
24. PASCU R.V. Managementul Proiectelor – http://ccimn.ulbsibiu.ro/documente/pa_managementul_proiectelor.pdf
25. PISOSCHI A., DOBRESU E.M. Definiții privind cercetarea, dezvoltarea, inovarea – <http://www.strategie-cdi.ro/spice/admin/UserFiles/File/Definitii%20specifice%20domeniului%20cercetarii%20stiintifice%20si%20dezvoltarii%20tehnologice.doc>
26. PSȘMD – Publicațiile științifice, științifico-metodice și didactice. Aprobate prin Hotărârea Comisiei de Atestare a CNAA nr. AT-8/1-2 din 23.XII.2010 – Recomandări http://www.cnaa.md/normative-acts/normative-acts-cnaa/normative-acts-cnaa-attestation/reg_publicatii_stiintific/
27. SM ISO 2789:2009. Informare și documentare. Statistici internaționale de bibliotecă. Aprob. 08.09.2009. Chișinău: INSM, 2009
28. SM SR EN ISO 9000:2016. Sisteme de management al calității. Principii fundamentale și vocabular. Aprob. 14.01.2016. Chișinău: INSM, 2016
29. ȘTRENȚ A.C., POPESCU M. Valorificarea rezultatelor cercetării din universități: proprietatea intelectuală și planul de afaceri. Sibiu: Editura Universității "Lucian Blaga" din Sibiu, 2011, 209 p.
30. The free dictionary by Farlex – <http://www.thefreedictionary.com/>
31. Wikipedia. The free encyclopedia – <https://www.wikipedia.org/>
32. Единый реестр результатов научно-исследовательских, опытно-конструкторских и технологических работ гражданского назначения, выполняемых за счёт средств федерального бюджета Российской Федерации – <http://www.rntd.citis.ru/php/rntd.php?page=1>
33. Юридический словарь онлайн. Юридические термины – http://kodeksy.com.ua/ka/dictionary/n/nauchnyj_rezul_tat.htm
34. [Web Cert Consult](#), Servicii în domeniul standardelor de calitate ISO
35. <http://it-gost.ru/content/view/101/51/>
36. Энциклопедия «Техника». М.: РОСМЭН, 2006